

Politik Bilim

Ürettiğinden Çok Tüketen Toplumun Hâlleri...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

**Sanayimiz 100 dolarlık üretim yapabilmek için 43 dolarlık ithalât yapıyormuş...
Örneğin, otomotiv sanayii, ürün bazında, bu ortalamanın da üstünde: 56 dolar!**

Ekonomi Bakanı açıkladı. 2011'i rekor düzeyde dış ticaret açığı ile kapatmışız... Ürettiğinden çok tüketen, sanayiini ithalât bağımlılığından kurtaramayan her toplumun başına gelen hâllerdendir; şaşılacak yanı yok. Yunanistan'ın hâline bakın. Yeterince üretmedikleri hâlde bol kepçe tüketmelerinin cezası kendilerine nasıl çektiriliyor. Çoğu kimse bizim o duruma düşmeyeceğimizden emin. Ama korkulu rüya görmektense, atı sağlam kazığa bağlamaktan yanayım. Sağlam kazık üretimdir; özellikle de sınaî üretimdir.

Gerçek şu ki, yeterince üretim yapamıyoruz. 2011'de 135 milyar dolarlık ihracata karşılık 241 milyar dolarlık ithalât yapmışız. Demek, 106 milyar dolar dış ticaret açığı vermişiz. Bu açık, yıllar itibâriyle katlanarak artmış... İmalâtımız, dolayısıyla da ihracatımız ithalâta bağımlı... 2011'de, ithal ettiğimiz mallar içinde yer alan ara ve yatırım mallarının 58,2 milyar dolarlık kısmını ihraç ettiğimiz malların imalinde kullanmışız. Diğer bir deyişle, 100 dolarlık ihracat yapabilmek için 43 dolarlık ara ve yatırım malı ithal etmişiz. İthalâta bağımlılık oranı %43...

Üstelik, iddialı olduğumuz sanayi dallarında ihracatımızın ithalâta bağımlılık oranı bu ortalamanın da üstünde... Otomotivde %56; beyaz eşya ve tüketici elektroniğinde %46; çok öğündüğümüz tekstilde %48... Bu konuda faturayı bütünüyle sanayie mi çıkarmalı? Sanki tarımda yeterince üretim yapabiliyor muyuz? Orada dışa bağımlılığımız yok mu? Var; kullandığımız üretim girdileri dolayısıyla var... Gübre üretiminde, sektör düzeyinde ithalâta bağımlılık oranımız %72; bitkisel yağlar ve yağlı tohumlar üretiminde %33; hayvan yemi üretiminde %31; hububat üretiminde %25; hayvancılık ürünlerinde %16; sebze ve meyve üretiminde %9...

Tarımda da durumumuz aynı ama, tarımla sanayinin birbirinden çok farklı üretim kategorileri olarak ele alınmasının doğru olduğunu sanmıyorum. İki arasında büyük farklılıklar olduğu kanısını yaratan, ülkemiz tarımında hâlâ geleneksel normların egemenliğini sürdürüyor olmasıdır. Tarımın, doğanın etkilerine açık ve en azından bu noktada sanayiden farklı olduğu doğrudur. Ama bundan ötesi için, ileri tarım ülkelerindeki örneklerinden de görülebileceği gibi, sanayie özgü normların giderek tarımsal üretime de egemen olduğu bilinen bir gerçektir.

Tarımımızı yeterince üretecek düzeyde sanayileştirememişsek, bana sorarsanız, bunda da sanayimizin sorumluluğu var, derim. Sanayi ile tarım arasında tam bir bütünleşme olabileceğinin ve tarımın da sanayileştirilebileceğinin örneğini, hem de erken tarihlerde bu ülke gördü; ama arkasını getiremedi. O örnekler, aksayan yanlarını akılcı yollarla düzeltip geliştirmek ve sağlanan ekonomik-toplumsal faydayı çok daha üst düzeylere çıkarmak varken, ya kökten yok edildi ya da bozunmaya bırakıldılar. **Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.** ve **Devlet Üretim Çiftlikleri**'nin önyak oldukları tarımsal uygulamaları; **tarım** ve **ormancılıkla ilgili araştırma enstitülerini** unutmak mümkün mü?

Şimdi tarımsal ürünlere dayalı bazı özel sektör sanayi kuruluşlarının Şeker Şirketi ya da Devlet Üretim Çiftlikleri'nin yaptıkları gibi, örnek tarım alanları yarattıklarını görüyorum. Ama, sanayimiz çok daha erken tarihlerde, devletin tarım alanında ortaya koyduğu bu ve benzeri örneklere ideolojik nedenlerle karşı çıkmak yerine sahip çıkabilmiş olsaydı, tarımımız da, sanayimizin doğrudan tarım ürünlerine dayalı dalları da, ithalâta çok daha az bağımlı olur; çok daha fazla net katma değer yaratır ve daha büyük bir ihracat hacmine sahip olabilirdi.

Yeterince üretememek konusunu, haftaya, her iki sektörü yine birlikte ele alarak noktalayacağım. Bu arada tarımdan söz ederken aklıma geldi. Mevcut iktidarın, tarımla ilgili, dıştan dayatılandan bağımsız bir politikası olmadığını farkındayım. Bu yazı yayımlandığında tüzük kurultaylarını sonlandırmış olacağını tahmin ettiğim ana muhalefet partisinin, tarımda ve tarım-sanayi ara kesitinde izlenmesini öngördüğü **yeni** bir politikası var mıydı, onu bilmiyorum.

CBT. 24 Şubat 2012